

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: PSZ.II.431.17.2023

a/q

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	12. 06. 2023
L.dz.	zał.
Podpis

Kielce, dnia 06.06.2023 r.

Pan Jarosław Stankiewicz
Dyrektor
Centrum Administracyjnego
Placówek dla Dzieci i Młodzieży
Ul. K. Walewskiego 6
28-362 Nagłowice

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym przeprowadzonej w dniach 11-12 i 15-16 maj 2023 r. w Placówce Socjalizacyjnej w Nagłowicach, ul. K. Walewskiego 6 oraz w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych Nr 1, 2, 3, 4 w Nagłowicach, ul. K. Walewskiego 6/15, 6/16, 6/19, 6/18.

Kontrolą objęty został następujący zakres:

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.
2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.
3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.
4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.).

Kontrolą objęty został stan aktualny na dzień kontroli, dotyczący funkcjonowania placówki i wychowanków.

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

niepodlega

PIŁSKA
KOLECIE OBYWATELNA
NIEPODLEGA

1. **Pani Anna Konieczna** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 02), upoważnienie nr 273/2023 z dnia 26.04.2023 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.
2. **Pani Katarzyna Arendarska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 274/2023 z dnia 26.04.2023 r.
3. **Pani Anna Krupa - Pawłowska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 275/2023 z dnia 26.04.2023 r.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Integralną część wystąpienia pokontrolnego stanowią załączniki nr 1, 2, 3, 4 przygotowane przez dyrektora placówek na potrzeby kontroli.

Zgodnie z zezwoleniami Wojewody w Nagłowicach funkcjonuje 5 placówek, w tym:

1. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego (POW socjalizacyjna), na łączną liczbę miejsc 8, w tym 5 miejsc socjalizacyjnych i 3 miejsca interwencyjne, która mieści się przy ul. K. Walewskiego 6/17,
2. Socjalizacyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 (POW nr 1) dysponująca 12 miejscami w opiece socjalizacyjnej i mieszcząca się przy ul. K. Walewskiego 6/15,
3. Socjalizacyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 (POW nr 2) dysponująca 13 miejscami w opiece socjalizacyjnej i mieszcząca się przy ul. K. Walewskiego 6/16,
4. Socjalizacyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3 (POW nr 3) dysponująca 14 miejscami w opiece socjalizacyjnej i mieszcząca się przy ul. K. Walewskiego 6/19,
5. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 4 (POW nr 4), na łączną liczbę miejsc 14, w tym: 9 w opiece socjalizacyjnej i 5 w opiece interwencyjnej. Placówka mieści się przy ul. K. Walewskiego 6/18.

Placówki w zakresie obsługi ekonomiczno-administracyjnej oraz organizacyjnej obsługiwane są przez Centrum Administracyjne Placówek dla Dzieci i Młodzieży.

W wyniku poprzedniej kontroli stwierdzono, że w tym samym budynku i na tej samej nieruchomości, w którym mieszczą się placówki, swoją siedzibę miał również Ośrodek Interwencji Kryzysowej z miejscami całodobowymi oraz mieszkanie chronione, co uznane zostało za

naruszenie art. 106 ust. 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jak ustalono podczas kontroli oraz na podstawie dokumentów (**zał. nr 5**) od 1 stycznia 2020 r. OIK nie mieści się w budynku placówek w Jędrzejowie. Natomiast mieszkanie chronione, które aktualnie zamieszkuje 1 osoba nadal funkcjonuje w tym samym miejscu. Również Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej funkcjonuje, w tym samym budynku i na tej samej nieruchomości co placówki opiekuńczo-wychowawcze. W wyjaśnieniu pisemnym – **zał. nr 6**, dyrektor Centrum oświadczył, że podejmowane są działania mające na celu włączenie Organizatora w struktury PCPR w Jędrzejowie.

Podsumowując, stwierdzono, że mieszkanie chronione nadal mieści się w budynku w którym usytuowane są placówki, co jest niezgodne z art. 106 ust. 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Placówki w Nagłowicach są jednostkami organizacyjnymi systemu pieczy zastępczej, prowadzonymi przez powiat jędrzejowski i funkcjonują w oparciu o odrębne Statuty przyjęte Uchwałą Rady Powiatu w Jędrzejowie Nr XXXIX/244/2014 r. z dnia 26 czerwca 2014 r. Organizację placówek oraz ich szczegółowe zadania określają Regulaminy Organizacyjne przyjęte Uchwałami Zarządu Powiatu w Jędrzejowie z dnia 16 lipca 2014 r. (Nr 125/367/2014 – POW nr 1, Nr 125/368/2014 - POW nr 2, Nr 125/369/2014 – POW nr 3, Nr 125/370/2014 – POW nr 4, Nr 125/371/2014 – POW socjalizacyjna). W wyniku kontroli stwierdzono, że stosowana przez Centrum nazwa Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej mieszczącej się przy ul. K. Walewskiego 6/17, jest nadal niezgodna z nazwą wskazaną na zezwoleniu wydanym przez Wojewodę Świętokrzyskiego. Używana przez Centrum nazwa to: „Placówka opiekuńczo-wychowawcza Nr 5”, natomiast w zezwoleniu nazwa placówki brzmi: „Placówka opiekuńczo-wychowawcza”. Ponadto w wyniku poprzedniej kontroli, która miała miejsce w dniach 17-20 wrzesień 2018 r. wydane zostało zalecenie obligujące do stosowania nazewnictwa placówki zgodnie z zezwoleniem Wojewody. Stwierdzić należy zatem, że zalecenie nie zostało zrealizowane.

Wszystkie placówki funkcjonują w formie wyodrębnionych lokali w ramach jednego budynku. Każda placówka stanowi odrębność organizacyjną, spełniającą warunki mieszkaniowe, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, za wyjątkiem POW nr 1. W wyniku kontroli, która odbyła się w 2018 r. stwierdzono, że pomieszczenia placówki wymagają remontu. Wówczas dyrektor Centrum złożył wyjaśnienie pisemne w którym oświadczył, że planuje likwidację placówki, ponieważ pozostałe cztery placówki zabezpieczą potrzeby powiatu. Do dnia kontroli w placówce nie przeprowadzono żadnych prac remontowych ani nie wystąpiono z wnioskiem o jej likwidację. W związku z powyższym

dyrektor Centrum złożył kolejne pisemne wyjaśnienie (**zał. nr 6 i zał. nr 7**). Od stycznia 2019 r. do placówki nie są kierowane dzieci.

W trakcie kontroli przeprowadzono oględziny pomieszczeń POW nr 1 mieszczącej się przy ul. K. Walewskiego 6/15 i stwierdzono, że stan pomieszczeń oraz wyposażenie świadczą o ich użytkowaniu (**zał. nr 8**). W pomieszczeniach widoczne było logo OTE (Ośrodka Teatralno-Edukacyjnego), w tym w jednym z pomieszczeń zorganizowano biuro OTE, o czym świadczyła tabliczka umieszczona na drzwiach. Na parterze tej części budynku znajduje się m.in. scena i widownia wraz z rekwizytami Ośrodka.

Na podstawie oględzin pomieszczeń placówki, wyjaśnień pisemnych dyrektora Centrum (**zał. nr 9**) oraz dokumentacji przez niego przedstawionej, tj.: Uchwały Nr 48/144/2019 Zarządu Powiatu w Jędrzejowie z dnia 20 listopada 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na użyczenie nieruchomości Powiatu Jędrzejowskiego – **zał. nr 10**, Uchwały Nr 150/501/2021 z dnia 13 grudnia 2021 r. - **zał. nr 11** i Umowy z dnia 01.09.2022 r. zawartej pomiędzy Fundacją Studio TM a Centrum Administracyjnym w Nagłowicach – **zał. nr 12** ustalono, że OTE ma swoją siedzibę w budynku przy ul. K. Walewskiego 6 w Nagłowicach. Ośrodek działa tam od listopada 2019 r. co potwierdził dyrektor Centrum w wyjaśnieniu pisemnym (**zał. nr 13**). W umowie określono, że obowiązuje ona do 31 grudnia 2023 r. Ponadto zawarto zapis, że Fundacji udostępnia się pomieszczenia na parterze budynku pałacowego. Na pierwszym piętrze tej części budynku znajduje się POW nr 1, której pomieszczenia również zostały udostępnione Fundacji, co potwierdziły oględziny.

Podsumowując stwierdzono, że stosowane nazewnictwo placówki nadal nie jest zgodne z zezwoleniem Wojewody, a zalecenie wydane w tym zakresie w wyniku poprzedniej kontroli, – nie zostało zrealizowane. Ponadto pomieszczenia POW nr 1 użytkowane były niezgodnie z przeznaczeniem oraz z zezwoleniem Wojewody Świętokrzyskiego na prowadzenie placówki, które nadal obowiązuje co uznane zostało za istotne uchybienie.

W okresie pokontrolnym, tj. w dniu 26 maja 2023 r. do tutejszego Urzędu wpłynęło pismo Starosty Powiatu Jędrzejowskiego informujące o tym, że ze względu na duże zapotrzebowanie na miejsca w pieczy zastępczej, powiat planuje pozyskać środki finansowe na remont nowego lokalu, do którego miałyby zostać przeniesiona Placówka nr 1. Ponadto w piśmie, poinformowano, że pomieszczenia Placówki nr 1 zostały uporządkowane i nie będą one udostępniane (**zał. nr 14**).

W czasie kontroli w czterech funkcjonujących placówkach umieszczonych było łącznie 55 dzieci, z tego w :

- POW nr 2 - 16 dzieci w wieku od 4 do 18 lat, (czworo dzieci poniżej 10 r.ż. umieszczono wraz ze starszym rodzeństwem),
- POW nr 3 – 15 dzieci w wieku od 5 do 18 lat, (pięcioro dzieci poniżej 10 r.ż. umieszczono wraz ze starszym rodzeństwem),
- POW nr 4 – 14 dzieci w wieku od 4 do 17 lat (jedno dziecko poniżej 10 r.ż. umieszczone wraz ze starszym rodzeństwem i 5 dzieci bez starszego rodzeństwa). W przypadku 5 dzieci przyjętych bez starszego rodzeństwa, dyrektor złożył pisemne wyjaśnienia (**zał. nr 15**), z których wynika, że dwoje dzieci w wieku 8 i 5 lat przebywa w placówce od grudnia 2021 r. i troje w wieku ponad 2,5 roku, 5 i 6 lat od grudnia 2022 r. Jako powód umieszczenia dzieci w placówce, dyrektor podał brak miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej,
- POW socjalizacyjna – 10 dzieci w wieku od 8 do 19 lat (dwoje dzieci poniżej 10 r.ż. umieszczone wraz ze starszym rodzeństwem).

W 2022 roku do placówek przyjęto łącznie 14 dzieci, z tego do POW nr 3 – sześcioro dzieci, do POW nr 4 – pięcioro dzieci, do POW socjalizacyjnej – troje dzieci. Natomiast w 2023 r. do czasu kontroli przyjęto sześcioro dzieci do POW nr 3. W związku z przyjęciem nowych wychowanków w placówkach odbywają się spotkania kadry, na których przedstawiane są podstawowe informacje na temat przyjętych dzieci. Ze spotkań sporządzane są *Protokoły przyjęcia wychowanka*. Ustalono, że poza jednym wychowankiem, wszystkie dzieci umieszczone w placówkach pochodzą z terenu powiatu jędrzejowskiego. Poprzednim miejscem pobytu w przypadku 52 wychowanków był dom rodzinny, w przypadku 3 dzieci była to rodzina zastępcza.

W ostatnim roku kalendarzowym placówki opuściło łącznie 15 wychowanków, z czego: 8 dzieci powróciło do domu rodzinnego pod opiekę rodziców, 6 się usamodzielniało oraz 1 wychowanek został umieszczony w DPS.

Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.

Całodobową opiekę i wychowanie wychowankom placówek zapewnia wykwalifikowana kadra. Bezpośrednią opiekę nad wychowankami pełni łącznie 20 wychowawców, po 5 zatrudnionych w każdej z placówek na umowy o pracę w wymiarze pełnych etatów. Dyrektor kieruje poszczególnymi placówkami przy pomocy jednego z wychowawców wyznaczonego na lidera danej placówki. W opiece nad dziećmi wychowawcy wspierani są przez specjalistów zatrudnionych w Centrum tj.: pedagoga, psychologa i pracownika socjalnego, którzy również są zatrudnieni na podstawie umów o pracę w wymiarze pełnych etatów.

W trakcie kontroli sprawdzono akta osobowe wszystkich wychowawców i specjalistów stwierdzając, że posiadają odpowiednie kwalifikacje zgodnie z art. 98 ust. 1 ustawy. W aktach osobowych w/w osób znajdowały się m.in: dokumenty potwierdzające wykształcenie, oświadczenia potwierdzające spełnianie pozostałych wymagań, o których mowa w art. 98 ust. 3 w/w ustawy, zaświadczenia lekarskie, wydruki potwierdzające niefigurowanie w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym, umowy o pracę oraz zakresy czynności.

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano zakresy czynności poszczególnych pracowników. Zakresy wychowawców są jednakowe dla wszystkich osób zatrudnionych na tym stanowisku, a określone w nich zdania i obowiązki adekwatne do pełnionej roli (**zał. nr 16**). W przypadku oddelegowania przez dyrektora Centrum do pełnienia funkcji lidera, pracownik otrzymuje pisemną *Informację dotyczącą obowiązków i uprawnień lidera w placówce* (**zał. nr 17**). Zgodnie z zakresami czynności pedagog, psycholog i pracownik socjalny świadczą pracę na rzecz wszystkich placówek administrowanych przez Centrum. Dodatkowo pedagog i psycholog w określone dni i godziny wykonują pracę na rzecz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (**zał. nr 18 i nr 19**). W przypadku zakresu czynności psychologa w pkt 17 nie doprecyzowano godzin pracy na rzecz organizatora, co należy uzupełnić. Natomiast w zakresie czynności pedagoga należy zmienić zapisy pkt 15, ponieważ zgłoszenie dziecka do ośrodka adopcyjnego możliwe jest wyłącznie w przypadku uregulowania jego sytuacji prawnej, na co wskazuje art. 100 ust. 4 ustawy (ustawodawca w tym przypadku nie określa terminu 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w placówce na jego zgłoszenie do adopcji).

Praca opiekuńcza wychowawców planowana jest wg grafików opracowanych odrębnie dla każdej z placówek na dany miesiąc. Grafiki zakładają cztery powtarzające się tygodniami warianty, które ułatwiają rozplanowanie dyżurów. Zgodnie z grafikami wychowawcy pełnią w trakcie dnia dyżury głównie w godzinach 6:00-14:00 i 14:00-22:00. W zależności od potrzeb i sytuacji dzieci w danej placówce, dyżur w trakcie dnia sprawuje jedna lub dwie osoby. Opieka nocna sprawowana jest w godzinach od 22.00 do 6.00, wówczas zgodnie z zapisem § 11 ust. 2 rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, dyżur w każdej placówce pełni jeden wychowawca. Wykonanie dyżurów w określonych godzinach potwierdzane jest przez wychowawców na listach obecności.

W trakcie dyżurów nocnych wychowawcy każdej placówki zobowiązani są do przestrzegania *Procedury opieki nocnej* (**zał. nr 20**), która określa m.in. że do obowiązków osoby pełniącej dyżur należy: regularna i systematyczna kontrola pokoi wychowanków przynajmniej trzy razy w ciągu nocy, stała kontrola stanu zdrowia wychowanków, przebywanie na terenie placówki przez cały czas pełnienia dyżuru, dbałość o zdrowie i bezpieczeństwo wychowanków, reagowanie

na nagłe sytuacje. W placówkach prowadzone są *Zeszyty dyżurów nocnych*, które zawierają: datę, podpis osoby dyżurującej oraz uwagi. Z analizy wpisów wynika, że wychowawcy zgodnie z procedurą na bieżąco nadzorują sytuację w placówkach w czasie nocnych dyżurów. Wpisy w rubryce *uwagi* dotyczą głównie stanu zdrowia wychowanków i zgłaszanych w nocy dolegliwości. W opinii osób kontrolujących w zeszytach warto zawierać adnotacje o godzinach przeprowadzanych obchodów, co dodatkowo potwierdzałoby ich wykonywanie przynajmniej trzykrotnie w ciągu nocy. Uwagi w powyższym zakresie zostały przekazane dyrektorowi oraz liderom placówek w trakcie czynności kontrolnych.

Zgodnie z zaleceniem wydanym w wyniku poprzedniej kontroli wprowadzono dokumentację dot. bieżącego funkcjonowania placówek, która służy wymianie informacji pomiędzy wychowawcami oraz odnosi się do najistotniejszych spraw bieżących dotyczących wychowanków. W POW nr 3 oraz POW nr 4 prowadzone są ogólne *Zeszyty kontaktów*, w których odnotowywane są informacje o najważniejszych wydarzeniach (np.: o nałożonych konsekwencjach, wizytach lekarskich, podanych lekach, udziale w terapii, powrotach dzieci z urlopowań, wydarzeniach okolicznościowych organizowanych w szkołach, dane kontaktowe do wychowawców szkolnych, informacje o wywiadówkach, sprawach porządkowych lub pobranych rzeczach z magazynu dla dzieci i inne). Natomiast w POW nr 2 i POW socjalizacyjnej prowadzone są indywidualne zeszyty dla każdego wychowanka, w których zawierane są informacje w następujących obszarach: uwagi (np.: odwiedziny bliskich, nałożone konsekwencje, informacje o niewłaściwym zachowaniu, wspólne zakupy, pomoc w obiedzie, pochwały za zachowanie, nieterminowe powroty do placówki z wycieczek lub urlopowań); zdrowie (np.: wizyty u specjalistów, wezwanie pogotowia, wyjazd do lekarza, zgłaszane przez dzieci dolegliwości); szkoła (np.: rozmowy dotyczące wyboru szkoły, wywiadówki, analiza ocen, informacje ze szkół o zachowaniu).

Na podstawie informacji uzyskanych w trakcie kontroli od dyrektora ustalono, że samodzielnie opuszczać placówki mogą wychowankowie od 10 roku życia. Wyjście poza placówkę wychowanek uzgadnia z wychowawcą będącym na dyżurze, w zakresie miejsca i długości pobytu poza placówką. Wychowankowie zobowiązani są pozostawać w kontakcie telefonicznym z wychowawcami. Wybiórczo wychowawcy sprawdzają miejsce pobytu wychowanków. Wychowawcy również informują się wzajemnie o ustaleniach z wychowankami w sprawie wyjść albo zamieszczają stosowne informacje w wyżej opisanych zeszytach. W placówkach obowiązuje także *Procedura postępowania w przypadku samowolnego oddalenia się wychowanka z placówki opiekuńczo-wychowawczej*, z którą zostali zapoznani wychowawcy.

Ustalono, że w POW socjalizacyjnej dodatkowo prowadzony jest *Zeszyt spotkań z wychowankami*. Zeszyt zawiera adnotacje o tematyce i przebiegu spotkań, informacje którzy

wychowankowie w nich uczestniczyli oraz podpis osoby prowadzącej. W bieżącym roku odbyło się 6 spotkań, a ich tematyka dotyczyła: przedstawienia dzieciom nowego wychowawcy, przypomnienia regulaminów, zasad bezpieczeństwa, dbania o higienę i porządku, zwracania uwagi na stosowny ubiór, praw dziecka. Jedno ze spotkań miało charakter profilaktyczny, przy udziale kuratora sądowego rozmawiano z wychowankami o demoralizacji.

W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu dokumentację związaną z systemem nagradzania i nakładania konsekwencji, prawami i obowiązkami wychowanków oraz odnoszącą się do procedur wychowawczych. Stwierdzono, że dokumenty nie zawierają dat sporządzenia, danych osoby sporządzającej i nie wszystkie są zatwierdzane przez dyrektora. Z dokumentami są zapoznawani wychowankowie, co potwierdzają podpisem. Ponadto, w wyniku analizy stwierdzono, że zapisy w dokumentach dotyczących nagród i kar w placówkach nie zostały uszczegółowione i uzupełnione o braki formalne, a tym samym zalecenie pokontrolne wydane w wyniku poprzedniej kontroli w powyższym zakresie nie zostało zrealizowane. Wobec powyższego dyrektor Centrum złożył pisemne wyjaśnienie (**zał. nr 21**). Zdaniem osób kontrolujących należy się zastanowić nad zasadnością funkcjonowania wszystkich opracowanych dokumentów tj. regulaminów lub procedur oddziaływań wychowawczych, regulaminów nagród i kar, praw i obowiązków, systemu motywacyjnego, ponieważ ich zapisy odwołują się do tych samych obszarów i są powielane. W trakcie kontroli zaproponowano liderom placówek opracowanie jednego dokumentu, który usystematyzuje najważniejsze kwestie i zasady dotyczące pobytu wychowanków w placówkach. Przy określaniu kar związanych m.in. z ograniczaniem wyjść poza placówkę lub możliwości korzystania ze środków służących komunikacji zakaz taki nie może dotyczyć kontaktów z rodziną, należy precyzować czas trwania danej kary, a rodzaj nakładanej konsekwencji nie może naruszać podstawowych praw dziecka. Ponadto zwrócono uwagę, aby dokumenty każdorazowo zawierały datę i podpis osoby sporządzającej oraz były zatwierdzone/akceptowane przez dyrektora Centrum.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że wychowankowie są informowani o rodzajach nagród i kar na bieżąco, jak również o okresie trwania kary poprzez rozmowy indywidualne i grupowe. Mają także możliwość odwołania się od nałożonej kary, zgodnie z *Procedurą odwoławczą jaką dysponują wychowankowie Placówek obsługiwanych przez Centrum (...)*.

Z analizy dokumentacji wychowanków oraz informacji przygotowanych przez dyrektora na okoliczność kontroli wynika, że obecnie w placówkach największe problemy wychowawcze sprawia łącznie 7 wychowanków (dwoje z POW nr 2, jeden z POW nr 3, dwoje z POW nr 4, dwoje z POW socjalizacyjnej). Przejawiane trudności polegają na: sięganiu po używki, agresywnym i aroganckim zachowaniu wobec innych, wulgaryzmach, popadaniu w konflikty, nierealizowaniu

obowiązków; zaniechaniu nauki, nieradzeniu sobie z emocjami. Kadra placówek podejmuje działania mające na celu korygowanie i wyeliminowanie niewłaściwych zachowań, wyrównywanie deficytów rozwojowych i zaniechań czy zapewnienie specjalistycznej pomocy (np.: współpraca z pedagogiem i psychologiem, współpraca ze szkołami i poradniami, współpraca z kuratorami sądowymi, udział w terapii, leczenie psychiatryczne, rozmowy wychowawcze i dyscyplinujące). W przypadku dwóch wychowanków opracowane zostały *Dedykowane programy wychowawcze*, których realizacja wpływa na poprawę funkcjonowania wychowanków. W jednym przypadku podejmowane działania nie przyniosły rezultatów i wychowanek został umieszczony w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. W placówkach funkcjonują także *Zespoły wychowawcze* zwoływane wg potrzeb, na których omawiane są problemy wychowawcze, ustalone oddziaływania, dokonywana jest analiza sytuacji danego dziecka oraz podejmowane są decyzje dotyczące dalszego postępowania wobec wychowanków. Z analizy protokołów sporządzanych z zespołów wychowawczych wynika, że udział w nich biorą głównie dyrektor, wychowawcy i specjaliści oraz w razie konieczności sami wychowankowie oraz ich rodzice lub opiekunowie.

Jednym z zadań placówki opiekuńczo – wychowawczej jest przygotowanie dziecka do usamodzielnienia. Zgodnie z zakresem czynności za prawidłowy przebieg procesu usamodzielnienia, opracowanie oraz terminowe składanie dokumentacji odpowiada pracownik socjalny. W celu realizacji powyższego zadania w roku bieżącym pracownik socjalny opracował *Informator dla osób usamodzielniających się*, zawierający niezbędne informacje związane z procesem usamodzielnienia. Pracownik socjalny ponadto przygotowuje pisemne informacje dla liderów placówek przypominające o terminach i konieczności wyznaczenia opiekunów i opracowania programów dla wychowanków, którzy kończą w danym roku kalendarzowym odpowiednio 17 i 18 lat. Przeprowadzone także zostały trzy spotkania z wychowankami przygotowujące do usamodzielnienia w dn. 29.10.2022 r., 10.12.2022 r., 04.03.2023 r. Zgodnie z załączonymi listami w zajęciach uczestniczyło 9 wychowanków.

Z uzyskanych informacji wynika, że w okresie objętym kontrolą placówki opuściło łącznie 6 usamodzielnionych wychowanków, natomiast w trakcie procesu usamodzielnienia na dzień kontroli było łącznie 5 wychowanków. W trakcie kontroli analizie poddano dokumentację dotyczącą usamodzielnienia stwierdzając, że wyznaczanie opiekunów oraz opracowanie indywidualnych programów usamodzielnienia odbywa się zgodnie z terminami określonymi w art. 145 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dokumentacja dotycząca usamodzielnienia przesyłana jest do odpowiedniego PCPR-u celem zatwierdzenia.

W ramach wsparcia usamodzielnianych wychowanków pracownicy placówek na bieżąco monitorują postępy wychowanków w samodzielnym życiu poprzez bezpośredni i telefoniczny

kontakt, udzielają niezbędnych informacji, wskazówek i porad, oferują pomoc w załatwianiu spraw formalnych związanych z usamodzielnieniem.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że placówki opiekuńczo – wychowawcze w Nagłowicach w sposób odpowiedni zapewniają dzieciom i młodzieży opiekę i wychowanie, zgodnie ze standardami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Uchybienia w tym zakresie dotyczą: zakresów czynności psychologa - w pkt 17 nie doprecyzowano godzin pracy na rzecz organizatora i pedagoga - zapisy pkt 15 są niezgodne z przepisami prawa; dokumenty dotyczące nagród i kar w placówkach nie zostały uszczegółowione i uzupełnione o braki formalne, a tym samym zalecenie pokontrolne wydane w wyniku poprzedniej kontroli w powyższym zakresie nie zostało zrealizowane. Ponadto dokumenty nie zawierają dat sporządzenia, danych osoby sporządzającej i nie wszystkie są zatwierdzane przez dyrektora. Zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami.

Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.

Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań placówki należy umożliwianie dzieciom kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej oraz podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny. Z analizy dokumentacji wynika, że placówki opiekuńczo – wychowawcze w Nagłowicach umożliwiają wychowankom utrzymywanie przez nich kontaktów z rodzicami, członkami rodzin i osobami bliskimi. Kontakt utrzymywany jest poprzez rozmowy telefoniczne, odwiedziny w placówkach oraz urlopowania do domów rodzinnych za zgodą sądu. Regularne osobiste kontakty z rodzicami, dalszą rodziną lub rodzeństwem utrzymuje łącznie 31 wychowanków. W przypadku 18 wychowanków bliscy utrzymują sporadyczne kontakty tj. raz na rok lub rzadziej. Natomiast w przypadku 6 dzieci rodzice nie utrzymują żadnych kontaktów. Ustalono, że łącznie 39 wychowanków jest urlopowanych do rodzin lub bliskich. W dokumentacji wychowanków znajdowały się zgody sądu na urlopowanie, poprzedzone pozytywną opinią/zgodą dyrektora w sprawie urlopowania. Placówka nie prowadzi dokumentacji związanej z monitorowaniem pobytu wychowanków w domach rodzinnych podczas urlopowań. Pozostaje jednak w kontakcie z pracownikami właściwych ośrodków pomocy społecznej i kuratorami sądowymi, którzy bezpośrednio monitorują środowisko. W przypadku zastrzeżeń co do opieki nad dziećmi podczas urlopowania pracownicy odwiedzają rodziny i utrzymują kontakt telefoniczny z wychowankami.

Informacje o kontaktach dzieci z bliskimi oraz urlopowaniach odnotowywane są przez wychowawców w zeszytach informacji, kartach pobytu wychowanków, a także omawiane są na spotkaniach zespołu.

Sytuacja prawna wychowanków umieszczonych w poszczególnych placówkach przedstawia się następująco:

- POW nr 2 – 7 wychowanków ma uregulowaną sytuację prawną i zostali oni zgłoszeni do ośrodka adopcyjnego; w przypadku 2 dzieci obojgu rodzicom ograniczono władzę rodzicielską; wobec 2 wychowanków matka ma ograniczoną władzę rodzicielską, a ojciec został jej pozbawiony; 5 dzieci zostało umieszczonych w placówce w trybie zabezpieczenia na czas trwania postępowania w marcu i kwietniu 2023 r.;
- POW nr 3 – 5 wychowanków ma uregulowaną sytuację prawną i zostali oni zgłoszeni do ośrodka adopcyjnego; w przypadku 8 dzieci obojgu rodzicom ograniczono władzę rodzicielską; w stosunku do 1 dziecka matka ma ograniczoną władzę rodzicielską, a ojcu władza została zawieszona; w przypadku 1 dziecka matka ma ograniczoną władzę rodzicielską i trwa postępowanie o uznanie ojcostwa;
- POW nr 4 – 7 wychowanków ma uregulowaną sytuację prawną i zostali oni zgłoszeni do ośrodka adopcyjnego; w przypadku 4 dzieci obojgu rodzicom ograniczono władzę rodzicielską; w stosunku do 2 dzieci matka ma ograniczoną władzę rodzicielską, a ojciec nie żyje; w przypadku 1 dziecka matka ma ograniczoną władzę rodzicielską i trwa postępowanie o uznanie ojcostwa;
- POW socjalizacyjna – 1 wychowanka jest pełnoletnia; w przypadku 8 dzieci obojgu rodzicom ograniczono władzę rodzicielską; w stosunku do 1 dziecka matka ma ograniczoną władzę, a ojciec jest jej pozbawiony.

Dokumentację związaną ze zgłaszaniem dzieci do ośrodka adopcyjnego prowadzi pedagog. W przypadku dzieci powyżej 13 r.ż. w dokumentacji znajdowały się pisemne oświadczenia wychowanków dotyczące braku zgody na adopcję, natomiast w przypadku dzieci młodszych sporządzany jest protokół z wysłuchania. Sporządzane są także wymagane opinie oraz przesyłana jest do ośrodka adopcyjnego niezbędna dokumentacja dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Zgodnie z zakresem czynności, prowadzenie oraz koordynowanie pracy z rodzinami wychowanków oraz rozpoznanie i diagnozowanie wspólnie z wychowawcami sytuacji rodzinnej dzieci, jest jednym z zadań pracownika socjalnego (**zał. nr 22**). Zgodnie z grafikiem pracownik socjalny wykonuje czynności służbowe w różnych godzinach, w większości w godzinach popołudniowych (**zał. nr 23**). W trakcie kontroli ustalono, że pracownik socjalny prowadzi

następującą dokumentację: rejestr wolnych miejsc w placówkach, który przesyłany jest do sądu, dokumentację statystyczną dotyczącą liczby wychowanków w placówkach, zajęcia z wychowankami (np. dotyczące wojny na Ukrainie, korzystania z Internetu, usamodzielnienia, spotkanie z byłym wychowankiem placówki, spotkanie tematyczne z uczniami klas ósmych), notatki służbowe z wyjazdów (np. głównie do lekarzy, poradni, szpitala) oraz karty pracy z rodzinami.

Z analizy wpisów w kartach pracy z rodzinami wynika, że wykonane przez pracownika socjalnego czynności odnoszą się przede wszystkim do spotkań z wychowankami i procesu usamodzielnienia. Tylko w kilku przypadkach w kartach odnotowana jest pojedyncza informacja o kontakcie z rodzicami biologicznymi dzieci (**zał. nr 24**). Zgodnie z przygotowaną informacją pracownik socjalny na rzecz pracy z rodzinami dzieci podejmował następujące działania: praca z rodzinami podczas odwiedzin dzieci w placówkach, kontakty z instytucjami zaangażowanymi w pracę z rodzinami, zapraszanie i zachęcanie rodziców do udziału w ważnych dla dzieci wydarzeniach, wizyty w środowisku, współpraca z kuratorami, pracownikami socjalnymi i asystentami rodzin (**zał. nr 25**). W dokumentacji pracownika socjalnego brak dokumentów potwierdzających realizację powyższych zadań. W trakcie kontroli poinformowano dyrektora i pracownika socjalnego o konieczności dokumentowania wykonywanej pracy na rzecz rodzin. Ponadto, wykonywane przez pracownika socjalnego zadania powinny być zgodne z zakresem obowiązków. Należy wskazać, że zalecenie dotyczące zobligowania pracownika socjalnego do dokumentowania realizacji obowiązków i zadań uwzględnionych w zakresie czynności zostało wydane w wyniku poprzedniej kontroli i nadal nie jest należycie realizowane.

Zgodnie z art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej *dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej składa do właściwego sądu wnioski wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Do wniosku dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej dołącza opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną. Obowiązek ten dotyczy dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej po dniu 19.09.2014 r., tj. po wejściu w życie ustawy z dnia 25 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014, poz. 1188).*

Zgodnie z zakresem czynności monitorowanie sytuacji prawnej wychowanków także jest zadaniem pracownika socjalnego. Z analizy dokumentacji wynika, że zadanie to realizowane jest przez pedagoga. W okresie objętym kontrolą pisma kierowane do sądu dotyczące uregulowania

władzy rodzicielskiej były podpisywane przez pedagoga lub dyrektora. Zgodnie z cyt. wyżej przepisem prawa jest to obowiązek dyrektora. W związku z brakiem stosownego upoważnienia dla pedagoga, dyrektor złożył pisemne wyjaśnienie w powyższej sprawie (**zał. nr 26**) oraz wskazał w jaki sposób realizowany jest powyższy obowiązek (**zał. nr 27**).

Na podstawie analizy dokumentacji ustalono, że w okresie objętym kontrolą łącznie w przypadku 20 wychowanków aktualnie przebywających w placówkach skierowano do sądu pisma o uregulowanie władzy rodzicielskiej (**zał. nr 28**) lub o uregulowanie sytuacji prawnej (**zał. nr 29**), w okresie 18 miesięcy od dnia umieszczenia w placówce.

W opinii osób kontrolujących wnioski do sądu powinny być składane w oparciu o cyt. art. 100 ust. 4a ustawy, którego celem jest przyspieszenie podejmowania przez sąd rozstrzygnięć w przedmiocie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej. Do wniosków o wydanie zarządzeń wobec dziecka, należy także dołączać opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną biologiczną. Obowiązek ten zgodnie z przepisami prawa winien być realizowany przez dyrektora.

Okresowa ocena sytuacji dziecka.

W trakcie kontroli przeanalizowano również dokumentację dotyczącą zasadności dalszego pobytu wychowanków w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z art. 136 – 138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówce winien działać zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, który dokonuje oceny dziecka w celu:

- ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczania go w rodzinnej pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczania dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Zespół winien dokonywać okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb – nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dziecka poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące.

Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka, zespół powinien sformułować na piśmie wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przesłać go do sądu oraz od 1

lutego 2023 r. do ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego. Należy wskazać, że przepis art. 138 ust. 2 otrzymał powyższe brzmienie poprzez art. 1 pkt 43 ustawy z dnia 7 października 2022 r. zmieniającej ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. (Dz.U. 2022 r. poz. 2140).

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą okresowej oceny sytuacji dzieci, z której wynika, że w każdej z placówek działa zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. W skład zespołu wchodzi: dyrektor, pracownik socjalny, pedagog, psycholog i wychowawcy. W spotkaniach zespołu udział biorą także: przedstawiciele PCPR w Jędrzejowie, pracownicy właściwych ośrodków pomocy społecznej, nauczyciele i wychowawcy ze szkół, do których uczęszczają dzieci, rodzice biologiczni o ile nie są przywabienni władzy rodzicielskiej.

W okresie objętym kontrolą w poszczególnych placówkach zespoły odbyły się w następujących terminach:

- POW nr 2: 21.06.2022 r., 6.12.2022 r.
- POW nr 3: 27.06.2022 r., 14.12.2022 r.
- POW nr 4: 29.06.2022 r., 16.12.2022 r., 20.03.2023 r. (omówiono sytuację rodzeństwa przejętego do placówki w dn. 23.12.2022 r.),
- POW socjalizacyjna: 09.03.2022 r. (zespół odbył się w tym terminie z uwagi na absencję chorobową pracowników), 14.06.2022 r., 20.12.2022 r.

Na spotkaniach zespołu każdorazowo dokonywano oceny dalszej zasadności pobytu wychowanków umieszczonych w placówkach. W roku bieżącym spotkania zespołów zostały zaplanowane na miesiąc czerwiec. Sytuacja dzieci omawiana jest przez zespół na podstawie przygotowanych przez wychowawców indywidualnych *Ocen sytuacji dziecka umieszonego w POW*. W dokumencie dokonywana jest analiza wszystkich obszarów, o których mowa w art. 136 ustawy. W niektórych ocenach stwierdzono braki formalne polegające na: braku adnotacji w wybranych częściach dokumentu (np.: decyzji zespołu, procedur adopcyjnych, funkcjonowania społecznego) i braku podpisu osoby sporządzającej. Dokumenty nie zawierają także daty sporządzenia.

Na podstawie przedstawionych w ocenach informacji sporządzany jest protokół z posiedzenia zespołu do spraw okresowej sytuacji dziecka, w którym opisana jest sytuacja omawianych dzieci oraz formułowane są wnioski co do zasadności lub jej braku w sprawie dalszego pobytu w placówce. Do protokołów dołączone są listy obecności uczestników zespołu. Szczegółowe informacje dotyczące zasadności dzieci w placówkach zostały zawarte w części III złączników nr 1,2,3 i 4 przygotowanych przez dyrektora na potrzeby kontroli.

Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka, pisemne wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w poszczególnych placówkach przesyłane były do sądu zgodnie z zaleceniem pokontrolnym wydanym w wyniku poprzedniej kontroli. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 138 ust. 2 wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce sformułowane na kolejnych zespołach powinny być również przesyłane do właściwego ośrodka adopcyjnego.

Podsumowując stwierdzić należy, że placówki podejmują działania na rzecz utrzymywania i umożliwienia dzieciom kontaktów z rodziną. Uchybienia dotyczą: braku dokumentów potwierdzających realizację przez pracownika socjalnego działań podejmowanych w pracy z rodzinami wychowanków, a tym samym nienależytego realizowania zalecenia pokontrolnego wydanego w wyniku poprzedniej kontroli w powyższym zakresie; nieprawidłowego realizowania przez dyrektora obowiązku, o którym mowa w art. 100 ust. 4a ustawy.

W placówkach funkcjonują zespoły ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. Wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce formułowane są na piśmie i przesyłane do sądu. Uwagi osób kontrolujących w powyższym zakresie dotyczą stwierdzonych w niektórych *Ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w POW* braków formalnych w prowadzonej dokumentacji.

Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.

Zgodnie z § 18 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. nr 292, poz. 1720), placówka zaspakaja potrzeby dzieci, poprzez zapewnienie im:

Pokoje mieszkalnych:

- POW nr 1 – w placówce nie umieszcza się dzieci i młodzieży ze względu na fakt, że pomieszczenia placówki wymagają remontu. Poza tym pomieszczenia placówki udostępnione zostały OTE, co zostało opisane powyżej w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.
- POW socjalizacyjna (**zał. nr 30**) - dysponuje 4 pokojami, 1, 2, 3 i 4 - osobowymi. Pokoje wyposażone są w nowe meble (biurka, regały, szafki, szafy, krzesła) oraz tapczany, w tym część nowych, a także lampki nocne. Ponadto w pokojach znajdowały się: dywany, firany w oknach, zabawki i rzeczy osobiste wychowanków, w tym środki higieniczne i kosmetyki. Pokoje są przestronne, estetycznie urządzone i utrzymane w czystości.

W szafach i komodach znajdowała się odzież i bielizna poukładana i czysta. W tapczanach była czysta i estetycznie wyglądająca pościel.

- POW nr 2 (**zał. nr 31**) - dysponuje 6 pokojami 2, 3 i 4 – osobowymi. W pokojach wychowanków wymieniono stare meble na nowe (szafki, biurka krzesła, stoliki, szafy) oraz tapczany (część nowych) i lampki nocne. W oknach są firanki, dywany, zabawki oraz rzeczy osobiste wychowanków, środki higieniczne i kosmetyki. Pokoje są przestronne, czyste i estetycznie urządzone. W tapczanach znajdowała się czysta pościel. W szafach i szafkach przechowywana jest czysta, poskładana odzież i bielizna.
- POW nr 3 (**zał. nr 32**) - dysponuje 6 pokojami dla wychowanków 2 i 3 - osobowymi. Pokoje wyposażone zostały w nowe meble (szafki, biurka krzesła, stoliki, szafy) oraz tapczany (część nowych) i lampki nocne. Poza tym w oknach są firanki, dywany, zabawki oraz rzeczy osobiste wychowanków, środki higieniczne i kosmetyki. Pokoje są przestronne, utrzymane w czystości i estetycznie urządzone. W tapczanach znajdowała się czysta pościel. W szafach i szafkach przechowywana jest czysta, poskładana odzież i bielizna.
- POW nr 4 (**zał. nr 33**) - do dyspozycji wychowanków przeznaczonych jest 6 pokoi 2 i 3 - osobowych. Pokoje wyposażone są w nowe meble (szafki, biurka krzesła, stoliki, szafy) oraz tapczany, w tym część nowych, a także lampki nocne. Poza tym w pokojach są firanki w oknach, dywany, zabawki oraz rzeczy osobiste wychowanków, w tym środki higieniczne i kosmetyki. Pokoje są przestronne, czyste i estetycznie urządzone. W tapczanach znajdowała się czysta pościel. W szafach i szafkach przechowywana jest czysta, poskładana odzież i bielizna.

W pokojach, w których przebywały małe dzieci znajdowały się łóżeczka, pościel dziecięca oraz zabawki odpowiednie do wieku dzieci.

Część garderoby tj.: odzież wierzchnia i buty, a także gry i puzzle przechowywane są w szafach usytuowanych na korytarzach placówek.

Podczas oględzin kontrolujący zasugerowali, aby wymienić listwy przypodłogowe w pokojach wychowanków i na korytarzach placówek, ponieważ te, które są wyglądają na zużyte i zniszczone.

2. Łazienek z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalet, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny.

Każda z placówek dysponuje łazienkami z umywalkami, miejscem do prania, toaletami oraz miejscem do suszenia:

- POW socjalizacyjna - posiada dwie łazienki z których korzystają wychowankowie, w tym jedna wyremontowana. W nowej łazience znajdowały się: trzy umywalki, natrysk i dwie toalety (jedna zamykana), pralka, środki do prania, kosze na bieliznę, suszarka, ręczniki na wieszakach dla dzieci, lustra, uporządkowane w kubkach szczoteczki i pasty do zębów. W drugiej łazience znajdowały się: dwie toalety i 3 umywalki. W oknach łazienek zwieszono firanki, W obu łazienkach było czysto.
- POW nr 2 - w placówce znajduje się jedna łazienka, w której wychowankowie mają do dyspozycji trzy umywalki, dwa natryski, oraz dwie toalety (zamykane). W łazience znajdowały się pralka, środki do prania, kosze na bieliznę, suszarka, a także miejsce na ręczniki dla dzieci, lustra, uporządkowane w kubkach szczoteczki i pasty do zębów. W oknach zawieszono firanki. W kabinach prysznicowych na suficie widoczne było zagrzybienie. W łazience było czysto.
- POW nr 3 - dysponuje dwoma łazienkami dostępnymi dla wychowanków. Jedna łazienka jest wyremontowana. Wychowankowie częściej korzystają z nowej łazienki, w której znajdowały się: trzy umywalki, natrysk i dwie toalety (w tym jedna zamykana), pralka, środki do prania, kosze na bieliznę, suszarka, ręczniki na wieszakach dla dzieci, lustra, uporządkowane w kubkach szczoteczki i pasty do zębów. W drugiej łazience znajdowały się 4 umywalki i 2 wc. W oknach obu łazienek zawieszono firanki. W łazienkach było czysto.
- POW nr 4 - do dyspozycji wychowanków jest jedna łazienka z dwoma kabinami prysznicowymi, dwoma toaletami (w tym jedną zamykaną) i trzema umywalkami. Łazienka wyposażona w wieszaki na ręczniki, lustra, pralkę, kosze na brudną odzież, suszarkę, środki do prania. W oknach zawieszono firanki. Łazienka została wyremontowana i było w niej czysto.

3. Miejsca do nauki.

Wychowankowie odrabiają lekcje i uczą się w swoich pokojach, które wyposażone są w biurka, krzesła oraz lampki. Mogą również odrabiać lekcje w aneksach kuchennych oraz w salonach, którymi dysponują poszczególne placówki. Pomieszczenia te są odpowiednio wyposażone w stoły, krzesła, pomoce edukacyjne.

4. Miejsca do przygotowywania posiłków, zapewniającego odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności.

Każda z placówek posiada aneks kuchenny, w którym dzieci mogą spożywać posiłki i samodzielnie je przygotowywać. Aneksy wyposażone są w kuchenki gazowe wraz z piekarnikiem,

mikrofalę, tostery, lodówki, czajniki elektryczne, suszarki na naczynia, zlewozmywaki, naczynia kuchenne, a także stoły i krzesła. W kuchniach znajdowały się produkty spożywcze do dyspozycji wychowanków, m.in.: świeże pieczywo, jajka, wędlina, masło, dżem, mleko, ser, serki, jogurty, ogórki, sałata, cytryny, owoce, ciasto. Ponadto dla wychowanków dostępne były również produkty takie jak: płatki śniadaniowe, kasza manna, herbata, cukier. Wychowankowie potwierdzili w ankietach, że mają całodobowy dostęp do aneksów kuchennych.

W placówce nr 3 należałoby doczyścić lub wymienić suszarkę na naczynia, ponieważ ta z której korzystano jest zanieczyszczona i zakamieniona. We wszystkich aneksach kuchennych należałoby wymienić listwy przypodłogowe, ponieważ są zniszczone, wybrakowane i zużyte. Poza tym aneksy utrzymane były w czystości.

5. Wspólnej przestrzeni mieszkalnej, w której można spożywać posiłki, stanowiącej miejsce spotkań i wypoczynku.

Wychowankowie placówek spożywają posiłki w aneksach kuchennych, w których znajdują się stoły i krzesła. Miejscem spotkań i wypoczynku w placówkach są salony odpowiednio wyposażone w: kanapy, fotele, małe stoliki, stoły i krzesła, TV, regały, książki, zabawki i gry. Wszystkie salony, były zadbane, estetycznie urządzone i utrzymane w czystości. Ponadto w oknach zawieszane były ozdobne zasłony i firany, na podłodze leżały dywany, było dużo kwiatów oraz innych elementów dekoracyjnych.

6. Wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia dziecka i dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów.

Wszystkie placówki zapewniają wychowankom 5 posiłków dziennie, tj.: śniadanie, drugie śniadanie, obiad, podwieczorek oraz kolację. Posiłki są dostosowane do wieku rozwojowego i potrzeb dzieci. Dzienna stawka żywieniowa na jednego wychowanka wynosi 13,68 zł. obiady od poniedziałku do soboty przygotowywane są przez kuchnię funkcjonującą przy placówkach. Natomiast w niedzielę przez wychowanków z pomocą wychowawców. Śniadania i kolacje wychowankowie przygotowują samodzielnie (młodsze dzieci z pomocą wychowawcy lub sami wychowawcy). Ponadto w dni wolne od nauki wychowankowie pieką ciasta, zapiekanki, smażą frytki, robią sałatki i przygotowują inne potrawy i desery.

W trakcie kontroli przeanalizowano jadłospisy za miesiąc luty, marzec i kwiecień 2023. Stwierdzono, podobnie jak na poprzedniej kontroli, że produkty, z których przygotowywane są śniadania oraz kolacje są mało zróżnicowane (**zał. nr 34**). Są to np. pieczywo mieszane, masło, wędlina jednego rodzaju oraz warzywo jednego rodzaju (ogórek lub pomidor) lub tylko sałatka

z tuńczyka lub tylko parówka itp. Z ankiet sporządzonych przez dzieci na okoliczność kontroli wynika, że posiłki, które zapewniają placówki są smaczne i w odpowiedniej ilości.

7. Dostępu do opieki zdrowotnej, a także produktów leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych wraz z pokryciem udziału środków własnych dziecka – do wysokości limitu przewidzianego w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wychowankowie mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej w Przychodni PROMED w Nagłowicach.

Wychowankowie placówek korzystają również z poradni specjalistycznych:

- POW socjalizacyjna – 4 wychowanków objętych jest leczeniem specjalistycznym, w tym 1 wychowanek leczy się w poradni nefrologicznej z powodu problemów z nerkami i w poradni okulistycznej z powodu astygmatyzmu oraz w poradni zdrowia psychicznego z powodu zaburzeń w zachowaniu; 1 wychowanek leczy się w poradni zdrowia psychicznego oraz w poradni neurologicznej i 2 wychowanków w poradni okulistycznej z powodu astygmatyzmu i nadwzroczności;
- POW nr 2 - 6 wychowanków jest pod opieką poradni specjalistycznych, w tym: 1 w poradni laryngologicznej z powodu wad słuchu; 3 w poradni ortodontycznej; 2 w poradni okulistycznej z powodu wad słuchu; 2 w poradni zdrowia psychicznego z powodu zaburzeń w zachowaniu i uzależnień; 2 w poradni neurologicznej z powodu uzależnień i FAS;
- POW nr 3 - 7 wychowanków objętych jest leczeniem specjalistycznym, w tym: 3 w poradni dermatologicznej z powodu trądziku; 1 w poradni okulistycznej; 2 w poradni zdrowia psychicznego z powodu autyzmu; 1 dziecko w poradni kardiologicznej z powodu stanu po operacji; 1 w poradni audiologicznej z powodu problemów z mową;
- POW nr 4 - 4 wychowanków leczy się w poradniach specjalistycznych, w tym 4 w okulistycznej i jedno z nich również w poradni neurologicznej i dla osób z autyzmem.

Spośród wychowanków wszystkich placówek - 7 posiada orzeczenie o niepełnosprawności bądź o stopniu niepełnosprawności (w tym: jeden z POW socjalizacyjnej, dwoje z POW nr 2, troje z POW nr 3 i jeden z POW nr 4).

Dwunastu wychowanków korzysta z okularów (w tym: 2 z POW socjalizacyjnej, 5 z POW nr 2, 3 z POW nr 2 i 2 z POW nr 4). Dwoje wychowanków nosi aparaty ortodontyczne.

Na dzień kontroli spośród wychowanków wszystkich placówek 4 przyjmowało leki, w tym: 3 - psychotropowe (jeden wychowanek z POW socjalizacyjnej i dwoje wychowanków z POW nr

2). Lekarstwa dawkiwane są przez wychowawców i przechowywane w miejscu niedostępnym dla dzieci, w zamykanych szafkach. Informacje o przyjmowaniu przez dzieci leków umieszczone są na tablicach w aneksach kuchennych. W placówkach opracowane są procedury dotyczące podawania wychowankom leków, takie same dla wszystkich placówek (zał. nr 35).

Czworo spośród wychowanków wszystkich placówek przebywało w szpitalu, w tym: 3 z POW nr 3 z powodu przepukliny i zapalenia płuc oraz 1 wychowanek z POW nr 4 z powodu zapalenia płuc.

Dokumentacja medyczna wychowanków znajdowała się w odrębnych teczkach dzieci. Wśród dokumentów były m.in.: zgody rodziców na leczenie, karty informacyjne z leczenia szpitalnego, książeczki zdrowia dziecka, orzeczenia, informacje o wynikach diagnozy z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, skierowania do poradni specjalistycznej. Ponadto informacje dotyczące bieżących wizyt lekarskich, konsultacji specjalistycznych, wyjazdów do szpitala i zleconych badań znajdują się w zeszytach dotyczących bieżących wydarzeń prowadzonych we wszystkich placówkach.

8. Dostępu do zajęć wyrównawczych kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazane dla dzieci, a także dostępu do udziału w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych.

Placówki zapewniają wychowankom dostęp do zajęć specjalistycznych:

- POW socjalizacyjna – 4 dzieci uczestniczy w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych w szkole i 1 dziecko uczestniczy w zajęciach rewalidacyjnych również w szkole;
- POW nr 2 – 1 wychowanek uczestniczy w zajęciach rewalidacyjnych prowadzonych w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, 1 w zajęciach wyrównawczych w szkole, 1 uczęszcza na terapię uzależnień;
- POW nr 3 – 7 wychowanków uczestniczy w zajęciach rewalidacyjnych, kompensacyjnych, wyrównawczych i logopedycznych, które organizowane są na terenie szkół, do których uczęszczają wychowankowie;
- POW nr 4 – 5 wychowanków uczestniczy w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych i rewalidacyjnych na terenie szkół, do których uczęszczają.

Wychowankowie uczestniczą ponadto w zajęciach organizowanych w placówkach przez pedagoga, psychologa i logopedę. Są to zajęcia grupowe i indywidualne.

Spośród wychowanków wszystkich placówek, sześćcioro uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych, w tym: 1 (z POW nr 2) w zajęciach teatralnych prowadzonych w budynku placówek przez OTE i 2 (z POW nr 2) w zajęciach karate prowadzonych w Gminnym Ośrodku

Kultury w Nagłowicach; 1 wychowanka z POW nr 3 jest członkiem Klubu Bokserskiego, do którego uczęszcza na treningi i bierze udział w sparingach; 2 wychowanków POW nr 4 należy do drużyny piłkarskiej „Dąb Nagłowice”.

Placówki organizują/proponują wychowankom różne formy spędzania czasu wolnego, np.: gry i zabawy na świeżym powietrzu, zajęcia plastyczne i kulinarne, muzyczne, wyjazdy na basen, grille, ogniska, udział w przedstawieniach okolicznościowych. Placówki co roku organizują imprezę mikołajkową, zabawę andrzejkową i dzień dziecka.

W wakacje 2022 r. część dzieci wyjechała nad morze (łącznie ze wszystkich placówek – 14 dzieci) i na wycieczkę trzydniową (łącznie ze wszystkich placówek - 15 dzieci). Natomiast w tegoroczne ferie zorganizowano dla dzieci wyjazd do Energylandi, do kina i na bawialnię dla dzieci młodszych. Ponadto, zarówno w wakacje jak i ferie zimowe część dzieci urlopowana była za zgodą Sądu do domów rodzinnych i osób bliskich.

9. Odzieży, obuwia i innych przedmiotów osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawek odpowiednich do wieku rozwojowego dziecka, środków higieny osobistej, podręczników, pomocy i przyborów szkolnych.

Odzież i bielizna przechowywane są w pokojach wychowanków w szafach, komodach i regałach. Garderoba w trakcie oględzin była poukładana i utrzymana w czystości. Dyrektor Centrum zapewnił, że wychowankowie systematycznie zaopatrywani są w niezbędną odzież, dostosowaną do indywidualnych potrzeb wychowanków i pory roku. Potrzeby w tym zakresie, wychowankowie zgłaszają wychowawcom i są one zazwyczaj uzupełniane na bieżąco.

W roku 2022 każda z placówek wydała średnio 400 zł na zakup odzieży, obuwia i bielizny dla jednego wychowanka. Zarówno z wyjaśnień dyrektora oraz informacji zawartej w załącznikach nr 1, 2, 3 i 4 do kontroli wynika, że odzież, obuwie i kosmetyki Centrum pozyskuje od sponsorów, co w zupełności zaspakaja potrzeby dzieci. Placówki prowadzą karty odzieżowe dokumentując w nich wydawane i zakupione wychowankom obuwie, odzież i bieliznę. Ponadto do kart odzieżowych załączone są faktury z zakupów. Starsi wychowankowie dokonują zakupów w obecności wychowawców, jednak sami decydują o tym co im się podoba i co chcą zakupić.

Wszyscy wychowankowie zostali zaopatrzeni w podręczniki i przybory szkolne.

10. Kieszonkowego (kwoty pieniężnej do dysponowania dla dzieci pow. 5 r. ż., nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8% z kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt. 2 ustawy).

Z ustaleń kontrolnych wynika, że wszyscy wychowankowie placówek otrzymują kieszonkowe. Każda z placówek ma opracowany i zatwierdzony podpisami wychowanków *Regulamin przyznawania wychowankom kieszonkowego (zał. nr 36)*. Regulaminy zostały

ujednolicone i są takie same we wszystkich placówkach. We wszystkich Regulaminach brak daty ich sporządzenia i poza POW nr 3 brak podpisu dyrektora Centrum. W dokumentach nie określono dnia miesiąca w którym wypłacane jest kieszonkowe oraz trybu wypłacania kieszonkowego, co było zaleceniem wydanym w wyniku poprzedniej kontroli. W związku z niezrealizowaniem zalecenia w całości, dyrektor Centrum złożył wyjaśnienia na piśmie (**zał. nr 37**).

Regulaminy określają m.in.: wysokość kwoty kieszonkowego (20 zł dla wychowanków do 15 r. ż. i 25 zł dla wychowanków powyżej 15 r. ż.), informacje, kiedy kieszonkowe może być zwiększone m.in.: za właściwe zachowanie, należyte wypełnianie obowiązków szkolnych i powierzonych na terenie placówki oraz reprezentowanie placówki na zewnątrz w konkursach, zawodach itp. - nawet o 50 % lub wstrzymane. Zgodnie z regulaminami, wypłata kieszonkowego może być wstrzymana na czas nie krótszy niż miesiąc i nie dłuższy niż trzy miesiące min. za: stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej wobec innych, niszczenie przedmiotów i sprzętów będących wyposażeniem placówki oraz rzeczy własnych i innych osób, wagarowanie, kradzież oraz stosowanie używek (alkoholu, papierosów, narkotyków). Do Regulaminu kieszonkowego w POW nr 2 sporządzono aneks (**zał. nr 38**), którym dodano zapis, że naganna postawa wychowanka może spowodować zmniejszenie wysokości kieszonkowego do 50% sumy przeznaczonej do wypłaty w danym miesiącu. Mając na uwadze, że kwota kieszonkowego wynosi 20 i 25 zł, to przy zmniejszeniu kwoty 20 zł o 50% czyli do 10 zł spowoduje, że będzie ona niższa od kwoty, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z aktualnymi przepisami najniższa kwota kieszonkowego na dzień kontroli wynosi 11,89 zł. Poza tym aneks nie został przez nikogo podpisany, ani przez osobę sporządzającą, ani przez dyrektora.

Z list wypłat kieszonkowego w placówkach za miesiąc styczeń, luty, marzec i kwiecień 2023 r., wynika, że wszystkie dzieci otrzymują kieszonkowe w wysokości od 20 do 25 zł. Kontrolujący zaproponowali dyrektorowi Centrum, by rozważył podwyższenie miesięcznej kwoty kieszonkowego, ponieważ jest ona niska i może nie zaspakajać potrzeb dzieci i młodzieży. Starsi wychowankowie mogą przechowywać kieszonkowe u wychowawcy, po złożeniu przez nich pisemnej zgody. Wychowankowie w dowolnym czasie mogą pobierać drobne kwoty, co jest odnotowane w zeszytach prowadzonych przez wychowawców.

W przypadku małych dzieci lub przebywających poza placówką - wychowawca pobiera ich kieszonkowe i podpisuje się na liście swoim imieniem i nazwiskiem.

11. Dostępu do nauki, w tym również w szkołach usytuowanych poza miejscowością, w której znajduje się placówka oraz w systemie nauczania indywidualnego oraz opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością,

w której znajduje się placówka, a także pomocy w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych.

- POW socjalizacyjna – wychowankowie realizują obowiązek szkolny w szkole podstawowej w Nagłowicach (6 wychowanków), ZDZ w Jędrzejowie – 2 wychowanków, SOS w Jędrzejowie - 1 wychowanek i w MOW w Kolonii Szczerbacka – 1 wychowanek. Dwoje dzieci posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego;
- POW nr 2 – wychowankowie uczęszczają do: przedszkola w Nagłowicach – 2 wychowanków, szkoły podstawowej w Nagłowicach – 8 dzieci, ZDZ w Jędrzejowie – 1 wychowanek, ZSP w Nagłowicach – 3 dzieci, MOW – 1 wychowanek, SOSW w Jędrzejowie – 1 dziecko. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego posiada 1 dziecko;
- POW nr 3 – wychowankowie placówki uczęszczają do: przedszkola w Nagłowicach – 3 dzieci, szkoły podstawowej w Nagłowicach – 4 dzieci, ZDZ w Jędrzejowie – 3 wychowanków, ZSP w Nagłowicach – 2 wychowanków, SOS w Jędrzejowie – 2 wychowanków, SPS w Pińczowie – 1 dziecko. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego posiada 6 wychowanków;
- POW nr 4 - wychowankowie placówki realizują obowiązek szkolny w: przedszkolu w Nagłowicach – 3 dzieci, szkole podstawowej w Nagłowicach – 5 dzieci, ZSP w Jędrzejowie – 1 wychowanek, Centrum Kształcenia Praktycznego – 1 wychowanek, SOSW w Jędrzejowie – 3 dzieci. Troje dzieci posiada orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

W odrabianiu lekcji pomagają wychowankom wychowawcy oraz w miarę możliwości pedagog i psycholog.

Placówki pokrywają łącznie koszty pobytu 10 wychowanków w bursach/internatach (POW socjalizacyjna – 2 wychowanków, POW nr 2 - 2 wychowanków, POW nr 3 – 2 wychowanków, POW nr 4 – 4 wychowanków), w miesięcznej wysokości od 400 zł do 620 zł.

12. Pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką.

Placówki pokrywają koszty dojazdu do szkół, internatów, na praktyki, dojazdy do lekarzy, na zajęcia pozalekcyjne i inne wynikające z indywidualnych potrzeb wychowanków.

13. Respektowanie praw dziecka.

Prawa dziecka wywieszane są w gabinecie pedagoga i zapisane są w regulaminach wychowanków. W placówkach organizowane są systematycznie spotkania, na których wychowankowie informowani są o swoich prawach. Dla wychowanków POW nr 2 zorganizowano

konkurs plastyczny dotyczący praw dziecka. W ankietach przeprowadzonych podczas kontroli, wychowankowie w większości potwierdzili, że znają swoje prawa i, że są one przestrzegane w placówkach.

Podsumowując, stwierdzić należy, że zadanie dotyczące zaspakajania potrzeb dzieci oraz respektowania ich praw w placówkach nr 2, 3, 4 i placówce socjalizacyjnej jest realizowane prawidłowo z uchybieniami, polegającymi na:

- brakach formalnych w regulaminach wypłat kieszonkowego, a tym samym niezrealizowaniu w całości zalecenia wydanego w wyniku poprzedniej kontroli, dotyczącego braku podpisów i dat sporządzenia regulaminów, braku określonego dnia miesiąca w którym wypłacane jest kieszonkowe oraz trybu wypłacania kieszonkowego, a także nieprawidłowo sporządzonego aneksu do regulaminu kieszonkowego w POW nr 2,
- w zakresie warunków mieszkaniowych – zagrzybieniu sufitów w kabinach prysznicowych w POW nr 2, zabrudzona i zakamieniona suszarka na naczynia w POW nr 3 oraz zniszczone, zużyte i wybrakowane listwy przypodłogowe na korytarzach placówek i w pozostałych pomieszczeniach.

Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

Rozporządzenie MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej określa m.in. jaka dokumentacja powinna być prowadzona w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia w placówce prowadzi się *ewidencję wychowanków*. W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu ewidencje prowadzone odrębnie dla każdej z 5 placówek, które zawierały następujące dane: imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, PESEL, imię i nazwisko rodziców, postanowienie sądu, skierowanie, nr sprawy sygn. akt, miejsce stałego zameldowania, data przyjęcia, opiekun prawny, skreślenie na podstawie, data opuszczenia placówki, miejsce pobytu po skreśleniu. Po przeanalizowaniu ewidencji stwierdzono, że nie wszystkie rubryki są uzupełniane na bieżąco. Wpisy w ewidencjach odzwierciedlały stan faktyczny wychowanków przebywających w czterech placówkach na czas trwania kontroli, tj.:

- POW nr 2 – 16 wychowanków,
- POW nr 3 – 15 wychowanków,
- POW nr 4 – 14 wychowanków,
- POW socjalizacyjna - 10 wychowanków.

Natomiast POW nr 1 jest wyłączona z funkcjonowania i nie są do niej kierowane dzieci od stycznia 2019 r., a ostatnie wpisy w ewidencji widnieją z 2018 r.

W trakcie kontroli analizie poddano losowo wybraną indywidualną dokumentację dotyczącą łącznie 23 wychowanków, w tym: 7 wychowanków z POW nr 2, 4 wychowanków z POW nr 4, 7 wychowanków z POW nr 4 oraz 5 wychowanków z POW socjalizacyjnej. W oparciu o powyższe ustalono, że zgodnie z § 8 w/w rozporządzenia, dla każdego wychowanka danej placówki prowadzone są *akta osobowe*. Teczki wychowanków zawierały w szczególności: odpisy aktów urodzenia, postanowienia sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej, skierowania z PCPR-u do placówki, zaświadczenia o zameldowaniu na pobyt czasowy, korespondencję z sądem, ośrodkiem pomocy społecznej lub powiatowym centrum pomocy rodzinie, opinie o dzieciach lub rodzinie oraz inną dokumentację dotyczącą spraw formalnych w związku z umieszczeniem w placówce.

Dla 19 wychowanków, których dokumentację analizowano opracowano *diagnozy psychofizyczne*, o których mowa w § 14 rozporządzenia. W przypadku czwórki rodzeństwa, które zostało umieszczone w POW nr 2 w dniu 27.04.2023 r., *diagnozy* nie zostały jeszcze sporządzone. *Diagnozy* opracowywane są przez pedagoga lub psychologa zatrudnionych w Centrum Administracyjnym Placówek, w okresie ok. 1 miesiąca od dnia przyjęcia dziecka do placówki. *Diagnozy*, które sprawdzono opracowane zostały w oparciu o informacje dotyczące rozwoju dziecka oraz przyczyn kryzysu w rodzinie i jego wpływu na dziecko. W dokumentach brakowało informacji o mocnych stronach dziecka i jego potrzebach w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym i społecznym, a także relacji dziecka z jego najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi dla dziecka, o których mowa w § 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. *Diagnozy* zawierały cztery z pięciu wskazań do dalszej pracy w określonych zakresach, zgodnie z cyt. rozporządzeniem (**zał. nr 39**). W dokumentach brakowało wskazań, co do dalszej pracy w zakresie programu terapeutycznego. Ponadto w trakcie analizy w/w dokumentacji osoby kontrolujące zwróciły uwagę, że informacje zawarte w pkt. dot. *pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka* nie dotyczą powyższego zagadnienia, a odnoszą się bardziej do potrzeb dziecka i pracy z nim.

Zapisy § 15 rozporządzenia określają, że niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej należy opracować *plan pomocy dziecka*. W przypadku 4 nowoprzyjętych wychowanków, na czas trwania kontroli opracowane zostały wstępne plany pracy, które zawierały: dane osobowe dziecka, datę urodzenia i przyjęcia do placówki, adres zamieszkania, dane rodziców. Brak określonego celu głównego, natomiast ustalono cel na maj 2023 r., tj. adaptacja w nowym środowisku, zorganizowanie opieki zdrowotnej oraz działania do realizacji, np.: wspólne zwiedzanie placówki i pokazanie pokoju, w którym będzie mieszkała; zapoznanie się z regulaminem oraz zasadami panującymi w placówce. W dokumentacji pozostałych wychowanków, których teczki przeanalizowano w trakcie kontroli, znajdowały się plany pomocy

dziecku. Z analizy dokumentacji wynika, że plany opracowywane są na okres pół roku, jednak zdarzały się plany, których czas trwania określony został na 12 miesięcy (zał. nr 40). Dokumenty opracowane przez wychowawcę, nie zawierają podpisu wychowanka. W jednym przypadku plan sporządzony został trzy miesiące po umieszczeniu dziecka w placówce (dotyczy wychowanka z POW nr 3), a cel główny pracy z dzieckiem sformułowany po pół roku w związku z okresową oceną sytuacji dziecka. Ponadto plan nie zawierał określonego czasookresu na jaki został sporządzony oraz nie dokonano ewaluacji za pół roku.

W pozostałych planach wyznaczono cele główne w pracy z dzieckiem, które sformułowano następująco np.: powrót do domu rodzinnego, usamodzielnienie wychowanka. W planach określone zostały również cele i działania krótkoterminowe, określane na dany miesiąc np.: marzec 2023 r. - wzmocnienie więzi rodzinnych oraz z młodszymi dziećmi z placówki; omówienie co to jest zaufanie; kwiecień 2023 r. - ukazywanie piękna świąt wielkanocnych, maj 2023 r. - kształtowanie umiejętności współzycia w grupie i przygotowanie do samodzielności życiowej. Do każdego z celów określony został sposób realizacji, np.: utrzymywanie prawidłowego kontaktu z rodziną, uczenie szacunku do młodszych dzieci, porządkowanie pomieszczeń i przygotowanie ich do świąt wielkanocnych, rozmowy na temat jak spędzić święta, tradycje i zwyczaje; samodzielne planowanie i gospodarowanie posiadanymi środkami finansowymi, nabywanie umiejętności wyrażania własnych uczuć i poglądów (zał. nr 41). Opracowane plany pracy z dzieckiem nie zawierają celów i działań długoterminowych, o których mowa w §14 ust. 3 pkt 1 cyt. rozporządzenia. Zgodnie z §15 ust. 5 rozporządzenia plan pomocy dziecku powinien być modyfikowany w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka lub jego rodziny, nie rzadziej jednak niż co pół roku w przypadku dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Z analizy dokumentacji wynika, że w większości planów wychowawcy dokonują *ewaluacji planu* za dany okres (zał. nr 42), w której omówione zostają dotychczasowe działania podejmowane wobec wychowanka. Nie wszystkie plany są systematycznie modyfikowane. Ponadto uwagi osób kontrolujących dotyczyły również braku określenia nowych celów i czasookresu po dokonaniu ewaluacji.

W przypadku dwóch wychowanków opracowane zostały dodatkowo *dedykowane programy wychowawcze*, które określają działania i sposób postępowania z wychowankami w sytuacjach trudnych i konfliktowych. Ponadto *programy* zawierają techniki i metody pracy z wychowankiem (zał. nr 43).

W placówkach dla każdego wychowanka prowadzone są także *karty pobytu dziecka*. Z analizy dokumentacji wynika, że wpisy dokonywane są w kartach co miesiąc i odnoszą się do wszystkich obszarów, o których mowa w §17 ust. 1 pkt 2 cyt. rozporządzenia (zał. nr 44). Stwierdzono, że karty w większości prowadzone są w sposób prawidłowy, wpisy są krótkie

i zwięźle, odzwierciedlające sytuację i funkcjonowanie wychowanków w placówce. W kilku kartach w obszarze *relacje dziecka z rodzicami oraz innymi osobami bliskimi* wpisy są zbyt lakoniczne np.: *co dwa tygodnie urlopowana do domu* i nie zawierają informacji jak wyglądają relacje dziecka z osobami bliskimi. Ponadto uwagi dotyczą *karty pobytu* jednego wychowanka z POW nr 2, który w placówce przebywa od czerwca 2022 r., a *karta* prowadzona jest dopiero od września 2022 r. Zwrócono również uwagę na wpisy w obszarze *„funkcjonowanie społeczne i w placówce i poza nią”*, które są zbyt krótkie i oszczędne w ocenie, np.: *„funkcjonuje prawidłowo”*.

Zadanie w zakresie prowadzenia ewidencji placówek oraz dokumentacji dotyczącej wychowanków, o której mowa w rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, realizowane jest w sposób prawidłowy z uchybieniami. Uchybienia dotyczą:

- **diagnoz psychofizycznych, które nie zawierają wszystkich elementów, o których mowa w § 14 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej;**
- **planów pomocy dziecku, które nie zawierają celów i działań długoterminowych, podpisów wychowanków, a także braku dokonywanej ewaluacji/modyfikacji i określenia nowych celów i czasookresu. Ponadto uwagi dotyczyły nieterminowego opracowania planu i wyznaczenia celu głównego;**
- **kart pobytu, w których uwagi dotyczą zbyt zwięzłych wpisów w niektórych obszarach.**

W trakcie kontroli przeanalizowano także dokumentację prowadzoną przez psychologa i pedagoga zatrudnionych w Centrum Administracyjnym. Z przedstawionych przez dyrektora Centrum wyjaśnień wynika, że psycholog zatrudniony jest na cały etat i pracuje w następujących godzinach: poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek od godz. 7.00 do godz. 15.00, natomiast środy od godz. 12.00 do godz. 15.00. Ponadto co trzy tygodnie pracuje w sobotę i niedzielę w godz. od 7.00 do 15.00.

Zgodnie z Rozporządzeniem MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej psycholog prowadzi *arkusze badań i obserwacji psychologicznych (zał. nr 45)* oraz *karty udziału wychowanka w zajęciach specjalistycznych (zał. nr 46)*. Z analizy dokumentacji wynika, że w arkuszach odnotowywane są obserwacje i rozmowy psychologiczne, jak również informacje dotyczące dziecka pozyskane od wychowawcy i z posiedzeń zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. Arkusze uzupełniane są z różną częstotliwością, u jednego wychowanka jest to trzy razy w miesiącu, u innego raz na trzy miesiące. Z analizy dokumentacji prowadzonej przez psychologa wynika, że arkusze badań i obserwacji prowadzone są dla następującej liczby wychowanków:

- w POW nr 2 dla 16 wychowanków,
- w POW nr 3 dla 15 wychowanków,
- w POW nr 4 dla 14 wychowanków,
- w POW socjalizacyjna dla 10 wychowanków.

Natomiast *karty udziału w zajęciach specjalistycznych* prowadzone są dla wychowanków, którzy wymagają specjalistycznego wsparcia. W POW nr 2 ze specjalistycznych zajęć korzysta 6 wychowanków, w POW nr 3 korzysta 6 wychowanków, w POW nr 4 karty są prowadzone dla 9 dzieci i w POW socjalizacyjnej 7 dzieci uczestniczy w zajęciach. *Karty* zawierają następujące dane dotyczące wychowanka: imię i nazwisko, datę urodzenia, datę umieszczenia w placówce oraz rozpoznane trudności, np.: niski poziom rozwoju społeczno – emocjonalnego, słaba koncentracja uwagi, trudności z rozpoznawaniem i regulowaniem emocji. *W kartach* odnotowywany jest rodzaj prowadzonych z wychowankiem zajęć oraz jego cel i stopień realizacji (**zał. nr 47**). W trakcie kontroli zwrócono uwagę, że cele są zbyt ogólne, np.: trening umiejętności społecznych i nie wskazują jakie przeprowadzane były zadania i ćwiczenia umożliwiające realizację zajęć.

Psycholog przeprowadza również zajęcia grupowe, które odnotowywane są w formie *kart udziału w zajęciach specjalistycznych* (**zał. nr 48**), na których brak oznaczenia, że są to zajęcia grupowe. W okresie kontrolnym tj. od stycznia 2022 r. do maja 2023 r. w placówkach odbyły się trzy spotkania warsztatowe grupowe. W październiku i listopadzie 2022 r. odbyły się warsztaty na temat „Konflikt – sposób na rozwiązanie”. Zgodnie z listami obecności w warsztatach udział wzięło po 8 wychowanków w każdym spotkaniu. Zajęcia prowadzone były w oparciu o kwestionariusz „*Jak postrzegam konflikt?*” oraz karty pracy: „*Konflikt – stwórz swoją definicję bez użycia negatywnych określeń*” i „*Rozwiązywanie konfliktów*”. Ostatnie zajęcia grupowe przeprowadzone przez psychologa odbyły się 9 grudnia 2022 r. nt. „*Kontrola złości – stop agresji*”. Zgodnie z listą obecności w zajęciach udział wzięło 18 wychowanków łącznie ze wszystkich placówek. Dokumentacja z zajęć zawierała krótki scenariusz oraz karty pracy.

W trakcie kontroli osoby kontrolujące zwróciły uwagę na chaotyczne prowadzenie dokumentacji, brak opisanych kart pracy, do których zajęć się odnoszą, luźno powrzucone do teczki listy obecności oraz pozostała dokumentacja. W dokumentacji znajdowały się również karty udziału w zajęciach specjalistycznych wychowanków, którzy już w nich nie uczestniczą.

Kontroli poddano również dokumentację pedagoga, który prowadzi *karty udziału w zajęciach specjalistycznych i arkusze badań i obserwacji*. Karty prowadzone są łącznie dla 12 wychowanków (w tym: dla 2 z POW socjalizacyjne, 3 wychowanków z POW nr 2, dla 4 z POW nr 3 i dla 4 z POW nr 4). Karty prowadzone są odrębnie dla zajęć indywidualnych (**zał. nr 49**)

i grupowych (zał. nr 50). Karty zajęć specjalistycznych prowadzonych indywidualnie zawierają: imię i nazwisko dziecka, informacje o rozpoznanych trudnościach, datę zajęć, rodzaj prowadzonych zajęć, cel zajęć, stopień realizacji, podpis prowadzącego zajęcia oraz uwagi. Z kart wynika, że prowadzone zajęcia są typowo specjalistyczne, np.: nauka czytania, pisanie i tabliczki mnożenia prowadzone różnymi metodami, pomoc w nauce, ćwiczenia ruchowe, w tym przy muzyce. Natomiast karta zajęć grupowych zawiera: datę zajęć, rodzaj prowadzonych zajęć, cel i uwagi. Prowadzone zajęcia obejmowały tematykę sposobów rozwiązywania konfliktów i kontrolę złości. W karcie brak informacji ilu wychowanków uczestniczyło w zajęciach.

Arkusze badań i obserwacji – prowadzone są łącznie dla 52 wychowanków (w tym: dla 10 z POW socjalizacyjnej, 13 z POW nr 2, 14 z POW nr 3 i 15 z POW nr 4). Arkusze zawierają następujące informacje: datę, informację o rodzaju prowadzonych badań pedagogicznych, informacje o obserwacji/przeprowadzonych rozmowach oraz uwagi/informacje dotyczące dziecka (zał. nr 51). Jako rodzaj badań pedagogicznych wpisana jest głównie rozmowa a także obserwacja, zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, zespół wychowawczy. Natomiast w obserwacjach odnotowywane są informacje na temat: funkcjonowania dziecka w placówce i poza nią, relacji z rodzicami, rodzeństwem i rówieśnikami, aktualnej sytuacji rodzinnej, prawnej, zdrowotnej i szkolnej wychowanka.

W placówkach prowadzone są również zajęcia logopedyczne przez wychowawcę posiadającego również uprawnienia logopedy. Aktualnie zajęcia prowadzone są łącznie dla 12 wychowanków (w tym: dla 2 z POW socjalizacyjnej, 3 z POW nr 2, 4 z POW nr 3 i 3 z POW nr 4). Zajęcia polegają na ćwiczeniach logopedycznych mających na celu usprawnianie narządu mowy, ćwiczenie poprawnych wzorców wymowy, poszerzanie słownika oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do nauki czytania i pisanie. Z zajęć prowadzone są *Karty terapii logopedycznej* (zał. nr 52), które zawierają: imię i nazwisko dziecka, zwięzłe informacje o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, diagnozę logopedyczną, informacje na temat artykulacji oraz o stwierdzonej wadzie.

Podsumowując stwierdzić należy, że dokumentacja psychologa prowadzona jest w sposób prawidłowy z uchybieniami, które dotyczą: zbyt ogólnych wpisów w kartach udziału w zajęciach specjalistycznych oraz chaotycznego prowadzenia całościowej dokumentacji. Natomiast dokumentacja prowadzona przez pedagoga prowadzona jest w sposób prawidłowy.

W trakcie kontroli 35 wychowanków czterech placówek uzupełniło ankiety (zał. nr 53). Z analizy ankiet wynika, że wszyscy wychowankowie placówek pozytywnie oceniają warunki, jakie zapewniają im placówki oraz, że zaspakajają ich podstawowe potrzeby. Większość wychowanków nic nie zmieniłaby w placówce. Spośród wychowanków, którzy uzupełnili ankiety ośmioro zgłosiło

uwagi co do ograniczonych możliwości korzystania z telefonu komórkowego, w tym, pięcioro z nich napisało, że spowodowane jest to określonym czasem, a troje, że nie posiada telefonów. Szczegółową analizę ankiet zawiera zał. nr 54

Ustaień dokonano w oparciu o:

- rozmowę z dyrektorem Centrum, liderami poszczególnych placówek, pedagogiem, psychologiem, pracownikiem socjalnym,
- analizę dokumentacji dotyczącej funkcjonowania placówek oraz indywidualnej wychowanków,
- informacji pisemnych sporządzonych na okoliczność kontroli, które stanowią zał. nr 1, zał. nr 2, zał. nr 3 i zał. nr 4 do niniejszego wystąpienia,
- analizy ankiet przeprowadzonych wśród wychowanków,
- wyjaśnień pisemnych dyrektora Centrum,
- oględzin i wizji lokalnej pomieszczeń placówek.

W wyniku kontroli wydano następujące zalecenia:

1. Posługiwać się nazewnictwem placówek zgodnie z nazwami wskazanymi w zezwoleniach Wojewody – zalecenie wydane po raz kolejny.
2. Podjęcie działań mających na celu wyodrębnienie ze struktury budynku, w którym mieszczą się placówki opiekuńczo-wychowawcze mieszkania chronionego.
3. W placówce nr 3 wymienić suszarkę na naczynia.
4. Wymienić listwy przypodłogowe w pokojach wychowanków, na korytarzach i w aneksach kuchennych.
5. Podjąć działania mające na celu poprawę warunków sanitarno-higienicznych w kabinie prysznicowej w łazience placówki nr 2.
6. Zmodyfikować regulaminy kieszonkowego w taki sposób, by zawierały dzień miesiąca, w którym wypłacane jest kieszonkowe oraz tryb wypłacania kieszonkowego.
7. Zmodyfikować aneks do regulaminu kieszonkowego w POW nr 2, tak, aby po obniżeniu kwoty kieszonkowego wysokość kwoty do wypłaty nie była niższa niż ta, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
8. Zakres czynności psychologa w pkt 17 uzupełnić o doprecyzowanie godzin pracy na rzecz organizatora.

9. W zakresie czynności pedagoga zmienić zapisy pkt 15, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
10. Dokumenty dotyczące nagród i kar w placówkach uszczegółowić i uzupełnić o stwierdzone braki formalne lub opracować jeden dokument, który usystematyzuje najważniejsze kwestie i zasady dotyczące pobytu wychowanków w placówkach, zgodnie z przekazanymi w trakcie kontroli uwagami.
11. Zapoznać wychowanków placówek z wprowadzonymi zmianami oraz przedstawić poprawione lub opracowane dokumenty Wojewodzie Świętokrzyskiemu.
12. Ponownie zobligować pracownika socjalnego do dokumentowania realizacji obowiązków, szczególnie w zakresie pracy wykonywanej na rzecz rodzin.
13. Rzetelnie realizować obowiązek związany ze składaniem do właściwego sądu wniosków wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka, zgodnie z brzmieniem art. 100 ust. 4 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
14. W ocenach sytuacji dziecka umieszonego w POW zamieszczać adnotacje we wszystkich obszarach uwzględnionych w dokumencie, podpis i datę.
15. Dokumenty organizacyjne związane z funkcjonowaniem placówek oraz wychowanków każdorazowo opatrywać datą sporządzenia, podpisem osoby sporządzającej oraz zatwierdzać/akceptować przez dyrektora Centrum.
16. Zmodyfikować diagnozy psychofizyczne, karty pobytu i plany pomocy dziecku zgodnie z § 14 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz uwagami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym.
17. Dokumentację psychologa uporządkować i prowadzić zgodnie z § 17 w/w rozporządzenia oraz uwagami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym.

W odniesieniu do wszystkich zaleceń pokontrolnych należy poinformować Wojewodę o planowanym i końcowym terminie ich realizacji oraz przedstawić dokumentację potwierdzającą wykonanie zaleceń. W przypadku niezrealizowania zaleceń, w tym zaleceń wydanych po raz kolejny, Wojewoda może podjąć działania zmierzające do nałożenia kary pieniężnej zgodnie z art. 198 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Natomiast w kwestii Placówki nr 1 odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych ze względu na wyjaśnienia pisemne złożone przez Starostę Powiatu Jędrzejowskiego w dniu 26

maja 2023 r. W powyższej sprawie wystosowane zostanie pismo do Starosty w sprawie określenia terminów planowanych w piśmie działań.

Wystąpienie pokontrolne sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, a drugi włącza się do akt kontroli.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d i 197 e ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 do 15 000 zł.

Anna Kuciwa
Katarzyna Brędnicka
Anne Kupa Pastowska
(osoby kontrolujące)

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI
Zbigniew Koniusz
Zbigniew Koniusz
Wojewoda Świętokrzyski

Mariusz Pasek
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia
Mariusz Pasek